

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

3 באפריל 2024

1011

כ"ד באדר ב' התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) (תיקון מס' 19) (הגנה על בני זוג של משרתים במילואים), התשפ"ד-2024. 124.....

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העבודה והרווחה של הכנסת:

הצעת חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) (תיקון מס' 19) (הגנה על בני זוג של משרתים במילואים), התשפ"ד-2024*

1. תיקון סעיף 21 בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 21(ג)2, אחרי "סעיף 41" יבוא "או 2א41".
2. תיקון סעיף 23 בסעיף 23(ב1) לחוק העיקרי, אחרי "סעיף 41(ב)" יבוא "או 2א41(ד) או (ה)".
3. תיקון סעיף 41 בסעיף 41(ד) לחוק העיקרי, במקום "בסעיף קטן (א)" יבוא "בסעיף קטן (א1)".
4. תיקון סעיף 1א41 בסעיף 1א41 לחוק העיקרי, במקום "העובר על הוראות" יבוא "המפטר עובד בלא היתר בניגוד להוראות", ואחרי "41(ב)" יבוא "או מעסיק המפטר עובד או מוציא עובד לחופשה ללא תשלום בלא היתר בניגוד להוראות סעיף 2א41(ג)".
5. הוספת סעיף 2א41 אחרי סעיף 1א41 לחוק העיקרי יבוא:

"הגנה על בני זוג של משרתים במילואים" (א) בסעיף זה -

"חוק שירות המילואים" - חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008;

"ילד" - מי שטרם מלאו לו 14 שנים, וכן תלמיד עם צרכים מיוחדים כהגדרתו בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988³.

(ב) לא יפטר מעסיק עובד בשל שירותו במילואים של בן זוגו או הורהו האחר של ילדו בשל קריאתו לשירות מילואים או בשל שירותו הצפוי בשירות מילואים, לרבות בשל תדירות שירות המילואים או משכו, ואם פטרו - בטלים הפיטורים; לעניין זה יחולו הוראות סעיף 41(ד), בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

התשס"ו-2006, אך היא מוגבלת בהיקפה ובנסיבותיה, ואינה נותנת מענה מלא לבני זוג של משרתים במילואים החוששים מפני אובדן מקור הכנסתם עקב שירות המילואים של בני זוגם.

בדומה להגנות הקבועות בחוק לגבי משרת המילואים, מוצע לקבוע כמה הגנות לעובד שכן זוגו או הורהו האחר של ילדו שטרם מלאו לו 14 שנים או שהוא תלמיד עם צרכים מיוחדים במערכת החינוך המיוחד משרת במילואים כמפורט להלן. לפיכך מוצע להוסיף לחוק את סעיף 2א41 (סעיף 5), וכן לתקן תיקונים משלימים בהוראות נוספות הנוגעות לעניין בחוק (סעיפים 1 עד 4). יובהר כי לפי הוראות סעיף 41 לחוק, חובותיו של מעסיק בפועל של עובד של קבלן כוח אדם יחולו גם לעניין זה.

ראשית, מוצע לקבוע הוראה כללית האוסרת לפטר עובד בשל שירותו במילואים של בן זוגו או הורהו האחר של ילדו, ובכלל זה בשל קריאה לשירות מילואים או שירות מילואים צפוי או בשל תדירות שירות המילואים של

סעיפים סעיף 41 לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949 (להלן - החוק), קובע הוראות האוסרות לפטר עובד שמשרת במילואים בשל שירותו במילואים, משום שנקרא לשירות מילואים או בשל שירותו הצפוי במילואים, לרבות בשל תדירותו או משכו. כמו כן נקבע בסעיף איסור לפטר עובד שמשרת במילואים בתקופת שירות המילואים ובתקופה של 30 הימים שלאחר תום שירות המילואים אלא בהיתר מאת ועדת תעסוקה. ועדת התעסוקה לא תיתן היתר כאמור אלא מטעמים מיוחדים שבשלהם יש להתיר את הפיטורים, ורק אם המעסיק הוכיח כי הפיטורים אינם בשל שירות המילואים.

משירות המילואים מושפעים גם בני זוגם של המשרתים במילואים, שנוסף על עבודתם נושאים בנטל הטיפול במשפחה בכל תקופת המילואים. עקב המצב הביטחוני המיוחד ומלחמת חרבות ברזל, נקבעה כהוראת שעה הגנה במסגרת חוק הגנה על עובדים בשעת חירום,

* הצעת חוק מס' פ/4314/25 (מספר פנימי: 2214873); הועברה לוועדה ביום כ"ב באדר א' התשפ"ד (6 במרץ 2024).

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 13; התשע"ו, עמ' 1093.

² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

(ג) לא יפטר מעסיק עובד ולא יוציא עובד לחופשה ללא תשלום בתקופת שירותו במילואים של בן זוגו או הורהו האחר של ילדו אלא בהיתר מאת ועדת התעסוקה, ובלבד שלעובד ילד הנמצא עימו, וכן ששירות המילואים כאמור הוא בנסיבות חירום לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים או שמשכו הצפוי הוא 21 ימים רצופים לפחות; לעניין זה, "חופשה ללא תשלום" – חופשה ללא תשלום לתקופה כמפורט להלן:

- (1) תקופה בלתי מוגבלת;
- (2) תקופה רצופה של 30 ימים לפחות;
- (3) תקופה מצטברת של 30 ימים לפחות מתוך שלושה חודשים רצופים.

(ד) ועדת התעסוקה לא תיתן היתר לפיטורי העובד אלא לאחר שנתנה לעובד הזדמנות לטעון את טענותיו, ולאחר שהמעסיק הוכיח שהפיטורים אינם בקשר לשירותו במילואים של בן הזוג של העובד או של הורהו האחר של ילדו או להיעדרות העובד או לאי-ביצוע העבודה עקב כך.

(ה) ועדת התעסוקה לא תיתן להוצאת העובד לחופשה ללא תשלום כהגדרתה בסעיף קטן (ג) אלא לאחר שנתנה לעובד הזדמנות לטעון את טענותיו, ולאחר שהמעסיק הוכיח שההוצאה לחופשה ללא תשלום אינה קשורה לשירותו במילואים של בן הזוג של העובד או של הורהו האחר של ילדו או להיעדרות העובד או לאי-ביצוע העבודה עקב כך, או אם מצאה כי העובד מעוניין לצאת לחופשה ללא תשלום.

ד ב ר י ה ס ב ר

לתקופה של 30 ימים רצופים לפחות, או לתקופה מצטברת של 30 ימים לפחות מתוך שלושה חודשים רצופים (סעיף 2א41(ג) המוצע).

מוצע לקבוע כי ועדת התעסוקה לא תיתן היתר כאמור אלא אם כן נתנה לעובד הזדמנות לטעון את טענותיו, ולאחר שהמעסיק הוכיח כי הפיטורים או ההוצאה לחופשה ללא תשלום אינם בקשר לשירותו במילואים של בן הזוג של העובד או הורהו האחר של ילדו או להיעדרות העובד או לאי-ביצוע העבודה עקב כך, ולעניין חופשה ללא תשלום – אם ועדת התעסוקה מצאה שהעובד מעוניין לצאת לחופשה ללא תשלום (סעיף 2א41(ד) ר"ה) המוצע).

כתיקון משלים להגנה זו מוצע לקבוע כי אם ניתנה לעובד שכן זוגו או הורהו האחר של ילדו משרת בשירות מילואים כאמור הודעה מוקדמת לפיטורים, תקופת שירות המילואים האמורה לא תבוא בחשבון במניין ימי ההודעה המוקדמת (סעיף 2א41(ו) המוצע).

מוצע לקבוע כי החובות והאיסורים שייקבעו יחולו גם על המדינה כמעסיק, וכי מידע לגבי זכויות הנובעות מהתיקון המוצע ייכלל במסגרת המידע שנמסר לחיילים

משכו, וכן לקבוע כי אם העובד פוטר – הפיטורים בטלים. בהליך לפני ועדת התעסוקה בעניין זה חובת ההוכחה שהפיטורים היו בשל טעם שאינו שירות המילואים כאמור תהיה על המעסיק. כמו כן, לא יראו היעדרות של עובד מהעבודה בתקופת שירות המילואים של בן זוגו או הורהו האחר של ילדו כהפסקה ברציפות עבודתו, ולא יהיה בכך לפגוע בזכויות התלויות בוותק של העובד אצל מעסיקו (סעיף 2א41(ב) ר"ז) המוצע).

שנית, מוצע לקבוע הגנה שתחול רק אם לעובד ילד הנמצא עימו ושירות המילואים של בן זוגו של העובד או של הורהו האחר של ילדו הוא שירות מילואים בנסיבות חירום לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 (להלן – חוק שירות המילואים), או שמשכו הצפוי של שירות המילואים הוא 21 ימים רצופים לפחות. כדי למנוע פיטורים של עובד או הוצאה לחופשה ללא תשלום של עובד שלא מרצונו החופשי בשל שירות המילואים של בן הזוג או הורהו האחר של ילדו, מוצע לקבוע כי המעסיק יידרש לקבל היתר מוועדת התעסוקה לשם פיטורים של עובד שכן זוגו בשירות מילואים כאמור שעימו ילד כאמור או לשם הוצאת עובד לחופשה ללא תשלום. הוראות אלו יחולו על חופשה ללא תשלום לתקופה בלתי מוגבלת,

- (ו) במניין ימי ההודעה המוקדמת לפיטורים לא תבוא תקופת שירות המילואים כאמור בסעיף קטן (ג).
- (ז) היעדרות עובד מהעבודה בתקופת שירותו במילואים כאמור בסעיף קטן (ג) של בן זוגו או של הורה האחר של ילדו, לא תיראה כהפסקה ברציפות עבודתו, ולא תפגע בזכויות התלויות בוותק של העובד אצל מעסיקו.
- (ח) במידע הנמסר לחיילים בשירות מילואים בדבר זכויותיהם לפי סעיף 11(ב) לחוק שירות המילואים, ייכלל גם מידע לעניין הזכויות הניתנות לפי הוראות סעיף זה לבני זוגם או להורה האחר של ילדם.
- (ט) לעניין סעיף זה, דין המדינה כדין כל מעסיק אחר.
- (י) הוראות סעיף זה לא יחולו על מי שנקרא לשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967.

- תיקון סעיף 445 6. בסעיף 445 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "וכן לעניין פיטורי עובד או הוצאת עובד לחופשה ללא תשלום בלא היתר מאת ועדת התעסוקה כאמור בסעיף 2א41(ג)".
- תיקון חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988 - 7. בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, בהגדרה "חקיקת השוויון בעבודה", במקום "והחוקים"; בסעיף 1, בהגדרה "שירותים במילואים", במקום "שירותים במילואים או שירותם"; בסעיף 2(א), במקום "שירותים במילואים של בני זוגם או של הורה האחר של ילדם כהגדרתו בסעיף 2א41(א) לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949⁵, ובכלל זה קריאתם לשירות מילואים או השירות"; בסעיף 5, בפרט 5, במקום "41 ר"ב" יבוא "41, 2א41 ר"ב".

ד ב ר י ה ס ב ר

- שירות מילואים בדבר זכויותיהם לפי סעיף 11(ב) לחוק שירות המילואים (סעיף 2א41(ח) ו-(ט) המוצע).
- ההסדר המוצע לא יחול לגבי עובד שנקרא לשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967 (סעיף 2א41(י) המוצע).
- לעניין אכיפת ההגנות האמורות מוצע לקבוע כי ועדת התעסוקה תהיה מוסמכת להטיל פיצויים בהתאם להוראות סעיף 21 לחוק על מעסיק שפיטר את עובדו בשל שירות המילואים של בן זוגו או הורה האחר של ילדו או שפיטרו או שהוציאו לחופשה ללא תשלום בעת שירות המילואים בלא היתר (סעיף 1), ובערער על החלטה תהיה גם ועדת התעסוקה משיבה (סעיף 2). מוצע לקבוע כי מעסיק המפטר עובד או מוציא עובד לחופשה ללא תשלום בלא היתר, יישא באחריות פלילית לפי חוק החיילים המשוחררים (סעיף 4).
- סעיף 3 מוצע לתקן טעות שנפלה בנוסח סעיף 4א1, שעניינו זכויות עובד המשרת במילואים, המפנה בסעיף קטן (ד) שבו להוראות סעיף קטן (א), ולא, כפי
- שאמור להיות, להוראת סעיף קטן (א1). האוסר פיטורים בשל שירות מילואים.
- סעיף 6 מוצע לקבוע סמכות פיקוח למפקח שמונה לפי חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1998, לעניין הפיטורים או ההוצאה לחופשה ללא תשלום בלא היתר.
- סעיף 7 מוצע להוסיף לאיסור ההפליה של עובד או של דורש עבודה לפי סעיף 2 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, איסור הפליה בשל שירות המילואים של בן זוגו או הורה האחר של ילדו משום שנקרא לשירות מילואים או בשל שירות המילואים הצפוי שלו. כמו כן מוצע לתקן את ההגדרה "חקיקת השוויון בעבודה" שבאותו חוק כך שאפשר יהיה לכלול בה בעתיד גם חקיקת משנה. עוד מוצע להוסיף לרשימת החוקים הקבועה בתוספת לחוק האמור גם את סעיף 2א41 המוצע, המקנה את ההגנות שפורטו לעיל מפני פיטורים לעובד שכן זוגו או הורה האחר של ילדו משרת במילואים.

⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38; התש"ף, עמ' 424.

⁵ ס"ח התש"ט, עמ' 13.

8. בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995⁶, אחרי סעיף 177 א יבוא:
- תיקון חוק הביטוח הלאומי
- "הוראות מיוחדות לעניין בני זוג של משרתים במילואים" 177א. (א) על אף האמור בסעיף 177א(1), לעובד שהוצא לחופשה ללא תשלום בתקופת שירות המילואים של בן זוגו ישולמו דמי אבטלה בהתאם להוראות אותו סעיף אף אם יצא לחופשה ללא תשלום ביוזמתו ובהסכמת המעסיק, ולעניין זה יקראו את הסעיף האמור כך שבמקום "30" יבוא "14".
- (ב) דמי אבטלה כאמור בסעיף קטן (א) ישולמו לעובד רק בעד התקופה שבה בן זוגו שירת בשירות מילואים.
- (ג) הוראות סעיף 320(ז)(ב4) לא יחולו לעניין תשלום דמי אבטלה לעובד כאמור בסעיף קטן (א).
- (ד) בסעיף זה, "שירות מילואים" - כמשמעותו בסעיף 2א41(ג) לחוק חיילים משוחררים.
9. בחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011⁷, בתוספת השנייה, בחלק ג', בסיומן א', בפרט (14), בסופו יבוא "או איסור פיטורים או הוצאה לחופשה ללא תשלום של עובד שכן זוגו או הורהו האחר של ילדו משרת במילואים בלא היתר לפי סעיף 2א41(ג) לחוק האמור"
10. (א) הוראות חוק זה יחולו לעניין פיטורים של עובד שכן זוגו או הורהו האחר של ילדו משרת במילואים, ולעניין הוצאה לחופשה ללא תשלום כהגדרתה בסעיף 2א41(ג) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה - מיום תחילתו של חוק זה (להלן - יום התחילה) ואילך.
- (ב) לעניין חובתו של מעסיק לקבל היתר להוצאה לחופשה ללא תשלום של עובד שכן זוגו או הורהו האחר של ילדו משרת במילואים לפי הוראות סעיף 2א41 לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, יראו כהוצאה לחופשה ללא תשלום לפי הוראות אותו סעיף הארכת חופשה ללא תשלום שהחלה לפני יום התחילה או המשך חופשה ללא תשלום שהחלה לפני יום התחילה ונמשכת 30 ימים לפחות מיום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 8 מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995, ולקבוע בו כי עובד שכן זוגו בשירות מילואים בנסיבות חירום לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, או שמשכו הצפוי של שירות המילואים הוא 21 ימים רצופים לפחות, והוצא לחופשה ללא תשלום בתקופת שירות המילואים האמורה, אף אם יצא לחופשה ללא תשלום ביוזמתו ובהסכמת המעסיק, יהיה זכאי בעד הימים שבהם שהה בחופשה ללא תשלום בעת שירות המילואים כאמור לדמי אבטלה, אם מתקיימים בו יתר התנאים שבסעיף 177א לחוק האמור. ההוראה המחייבת עובד למיציאת ימי החופשה כתנאי לזכאות זו לא תחול, ועל אף התנאי שלפיו דמי אבטלה משולמים רק למי שהוצא לחופשה ללא תשלום לתקופה של 30 ימים, לעובד כאמור
- ישולמו דמי אבטלה אף אם הוצא לחופשה ללא תשלום לתקופה של 14 ימים.
- סעיף 9 מוצע לקבוע כי על מעסיק שפיטר את עובדו או הוציאו לחופשה ללא תשלום בניגוד להוראות ההגנות שנקבעו לפי חוק החיילים המשוחררים, ניתן יהיה להטיל עיצום כספי לפי חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011.
- סעיף 10 מוצע להחיל את ההסדר המוצע לעניין פיטורים של עובד שכן זוגו או הורהו האחר של ילדו משרת במילואים או הוצאתו לחופשה ללא תשלום מיום תחילתו של התיקון המוצע (להלן - יום התחילה) ואילך. כמו כן, מוצע לקבוע כי הארכת חופשה ללא תשלום

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשפ"ד, עמ' 610.

⁷ ס"ח התשע"ב, עמ' 62; התשפ"ד, עמ' 181.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות סעיף 177א1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, כנוסחן בחוק זה, יחולו גם על חופשה ללא תשלום ביוזמת עובד שכן זוג משרת בשירות מילואים כאמור באותו סעיף שהחלה לפני יום התחילה, אולם לא ישולמו דמי אבטלה לפי אותו סעיף בעד התקופה שלפני יום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

על עובד שכן זוג או הורה האחר של ילדו משרת בשירות מילואים, וכן לקבוע הוראות לעניין סיוע כלכלי אם העובד יוצא לחופשה ללא תשלום בתקופת שירות מילואים של בן הזוג בנסיבות מסוימות. בכל אלה יש כדי לתרום ליכולתו של העובד לטפל בילדיו ולדאוג לרווחתם ולבריאותם.

עלות תקציבית

להערכת משרד האוצר, העלות התקציבית של הצעת החוק היא 864 מיליון שקלים חדשים לשנת 2024.

הצעת חוק זו היא הצעת חוק תקציבית כהגדרתה בסעיף 3ג לחוק-יסוד: משק המדינה.

שהחלה לפני יום התחילה, והמשך חופשה ללא תשלום שהחלה לפני יום התחילה ונמשכת 30 ימים לפחות מיום התחילה, ייחשבו הוצאה לחופשה ללא תשלום לעניין חובתו של מעסיק לקבל היתר להוצאה לחופשה ללא תשלום של עובד שכן זוג או הורה האחר של ילדו משרת במילואים לפי הוראות ההסדר המוצע.

מוצע לקבוע כי גם עובד שיצא לחופשה ללא תשלום לפני יום התחילה יהיה זכאי על פי התיקון המוצע לדמי אבטלה, אולם אלה ישולמו רק בעד התקופה שמיום התחילה ואילך.

השפעה על זכויות הילד

הצעת החוק נועדה כאמור לקבוע הגנות מפיטורים

יוזמים: חברי הכנסת אופיר כץ, נאור שירי

